

Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.

Szerkesztőség: Budapest, V., Ügynök-utca 19. szám., IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria“ r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: Haltakormány beszerzése. — A halászat ügye a képviselőházban. (fs.) — Magyarország halrajzának kérdéséhez. Répássy Miklós. — A vízszennyezésekről és azok hatásainak megállapításáról a modern biológiai vízvizsgáló módszerrel. Dr. Unger Emil. (Folyt.) — A magyar halászat szakirodalmá. Dr. Vutskits György. (Folyt.) — Társulatok. Egyesületek. — Vegyesek. — Tárca: Hadi halászat az Adrián. Faltay László. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Haltakormány beszerzése.

Az Országos Halászati Egyesület utalással az egyesület választmányának f. évi márczius 21-én tartott ülésének határozatára (l. mai számunk „Társulatok. Egyesületek“ rovatát!), külön is felhívja a tógazdák figyelmét a haltakormányozás tekintetében ez évben *előrelátható nehézségekre*. Nagyon ajánlatos tehát, hogy a tógazdák minden alkalmat megragadjanak, a hol haleleséget beszerezhetnek. Nyilvánvaló azonban, hogy a rendkívüli viszonyok között igen sok olyan ajánlatot kapnak, a melylyel szemben a legnagyobb óvatosság helyénvaló. Mindenféle új, eddig ki nem próbált értékű anyaggal állanak elő az üzerek, a melyeknek rendszerint igen magas ára aligha áll arányban valóságos tápértékükkel. Különösen gondosan vizsgálandók meg vétel előtt az ú. n. „defekt“ (romlott) anyagok, mert többnyire úgy áll a dolog, hogy a mi más állat takarmányozására már nem jó, az halak etetésére sem igen alkalmas.

Igen czélszerű volna, ha reális ajánlatok az Országos Halászati Egyesülettel (V., Ügynök-u. 19. sz. Telefon: 29—36.) is közöltetnének, viszont, ha a venni szándékozó tógazdák is bejelentenek ide igényeiket. Az egyesület készséggel vállalja a közvetítést és adja meg az esetleges útbaigazításokat.

Az Országos Halászati Egyesület
titkársága.

A halászat ügye a képviselőházban.

(fs.) Lapunk ez évi 5. száma szószerint közölte a halászatot érintő ama beszédeket, a melyek a képviselőházban a háborús kivételes intézkedésekről szóló kormányjelentés és annak kapcsán az élelmiszerek drágasága fölött folyt vitában elhangzottak. Ezen beszédek egyike tulajdonképpen egy interpelláció megokolásaként szerepelt, a mely interpellációt a halászat védelme

érdekeiben intéztek a kormányhoz, de a melyre választ az illetékes miniszter nem adhatott, mert nemcsak a vita, hanem vele együtt az ülészak is véget ért.

Olvasva ezeket a beszédeket, úgy érzem, nem végzek felesleges munkát, ha szakszerűségi nézőpontból egy-nemely reflexiót fűzök azokhoz.

Mindenekelőtt abban bizonyára mindnyájan egyet értünk, hogy köszönettel tartozunk a képviselő uraknak, a kik a hazai haltermelésért folytatott munkát figyelemmel kísérve, törekvéseink sikerének előmozdítása végett, idő- és alkalmyszerűnek találták, a nemzet tanácsában szót emelni. Nem tagadjuk, hálánkhoz öröm is csatlakozik, mert ama mozzanatból ügyünkre nézve azt az örvendetes fordulatot látjuk elkövetkezettnek, hogy a legilletékesebb helyen is országos érdeknek tekintik a halászat szükségleteinek kifogástalan kielégítését.

Nos, ez az általunk rég óhajtott változás megérdemli, hogy vele részletesebben foglalkozzunk. Mintegy harmincz éve annak, a mikor a halászat ügyének apostolai, azt a magot hintegetni kezdték, a melyekből halászatunk mustárfája fölnevelendő lesz. Abban az időben történt ez, a mikor a természetes halászat elértéktele-nülése miatt, a lehető legnagyobb közöny uralkodott iránta. Nem csoda tehát, hogy nehéz volt a mag számára fogékony talajt találni. Legelőször a tatai gróf Esterházy-féle hitbizományi uradalom lépett a cselekvés terére azzal, hogy meglévő tógazdaságának üzemét ok-szerűbb és belterjesebb alapokra fektette, egyben pedig több megszüntetett tavat visszaállított és számos új tavat létesített. Lassanként aztán akadtak mások is, a kik néhány holdnyi területen kezdve, apránként fejlesztették tógazdaságaikat mind nagyobbra. Az ő példájuk és tényleges eredményeik impulzáltak aztán még másokat, úgy hogy, ha lassan is, de évről-évre terjedt ez a termelési ág. Gyökeret vert a nélkül, hogy az állam más-ként támogatta volna, mint szakértőinek díjtalan át-engedésével. A nálunk annyira szokásos állami szub-

venció ennél soha sem érvényesült, egyszerűen azért, mert a kezdőkkel eleve megértették, hogy ezen a téren munkájával kiki legelső sorban magának, de a köznek is használ, olyan mértékben, mely a szubvencionálást feleslegessé teszi. Elmaradt a reklámozás is, vagyis zajtalanul, szinte észrevétlenül fejlődött terebélyes fává, olyanná, a melynek gyümölcsét ma már sokan élvezik. Jellemzésére elég azt felemlíteni, hogy ekkoráig mintegy 25,000 k. hold olyan területet változtattak így hasznóhajtóvá, a melyik előtte gazdaságilag meddő volt s hogy ezekről a területekről ma legkevesebb 6—7 millió korona értékű halat juttatnak a közfogyasztásnak.

Ennek a közvetlen hatása alatt lassanként testet öltött a közvizek halászatának javítására irányuló és tervszerűleg végrehajtott szervező munka is. Ma már ennek a révén mintegy 300,000 holdnyi természetes vízmeder halászata került rendszeres oltalom, sőt céltudatos kultúra alá. Kiváltképpen a természetes tavak kultusza halad rohamosan és az ott folytatott intenzív üzemmel elért nagyobb hozamok ugyancsak tekintélyes mennyiségű halhússal járulnak az egyre fokozódó szükségletek kielégítéséhez. Említést érdemel, a közvizeken tapasztalható bérjövödelmek nagymértékű emelkedése, valamint a felvidéken mutatkozó horgászati sport élénk terjedése. Mind a kettő azt igazolja, hogy a vizek céltudatos gondozása mellett a halállomány örvendetesen szaporodik, a halászati jog értékében fokozódik s az abban rejlő nemzeti vagyon már is jelentékenyen gazdagodott.

Noha az említett zajtalan munkásság hatása alatt az ország *halimportja* nemcsak megszűnt, de sőt azt mondhatjuk *exporttá* alakult, a nagyközönség nem igen vett róla tudomást. Sőt a termelőknek vajmi gyakran kellett egyesek sértő lekicsinylésével és fölényes vállvergetésével találkozniok, a míg beköszöntött a mostan is dúló rettenetes háború. Ennek a során szinte egy csapásra általánossá vált s reméljük az is marad, eddig csak miáltalunk vallott az a hit, hogy a halászat felkarolásában és általánosításában igen nagy nemzeti és szociális erő rejlik annyiban, hogy annak a révén még igen sok

parlagon heverő területet lehet kihasználni és hogy ennek a körében igen sok dolgozni akaró, kevésbé munkabíró erő is érvényesülhet.

Bizonyára az itt vázolt tények ismerete adta az interpelláló képviselő úr ajkára amaz elismerő szavakat, a melyek oly élénken elütnek attól, a mit a haltermelők eddig hallottak. Viszont a tényleg elért közvetlen sikerekre támaszkodva, méltán megkövetelhetik, hogy termelésük szükségleteinek kielégítésénél ne legyenek továbbra is a mostoha gyermek szerepére kárthatva.

Ezt főleg az iparral szemben kell sokszorosan éreznők. Tagadhatatlan, hogy még mindig igen nagy a tájékozatlanság pompás halaszataink közgazdasági jelentősége és észszerű kihasználása felől. Jellemző az is, hogy ezzel a sajnálatos és feltűnő jelenséggel a társadalom minden rétegében találkozhatunk. Igaz, vannak körök, a melyeknek egyenesen érdeke a valóság felől a közönséget tájékoztatlanul hagyni, sőt még a sajtó, ezen mással egyáltalán nem helyettesíthető tényező is, ha nem is elutasítólag, de elég gyakran tartózkodólag viselkedik a halászat jogos igényei iránt.

Mindennapos jelenség az, hogy egy letarolt, újból nem erdősített és emiatt vízmosásnak kiszolgáltatott erdőrésztlet, avagy egy elvadult szántóföld tulajdonosát a legélesebb kritikával hallunk illetni azért, mert saját és a közérdek ellen vétkezik. Ellenben szó nélkül túrjuk azt a természetellenes állapotot, a mit vizeink elszennyezni kénytelenek akkor, a mikor az ipar szent nevében őket a fertőző anyagok egész tömegével szennyezik! Vajjon miért van ez így!? Hol van az megírva, hogy csak a halászati jogtulajdonos köteles az iparos tulajdonát tisztelni, míg ez, kénye és kedve szerint pusztíthatja amannak a vagyonát.

Noha az ilyen eset a szorosan vett magántulajdon védelme nézőpontjából is túrhetetlen, való igaz, hogy a hatóság, ha nem akad panaszos, túri egyes iparvállalatoknak azt az eljárását, hogy szennyeikkel a természetes vízmederhez fűződő halászatot kisebb-nagyobb szakaszon tönkreteszik. De megesik az is, hogy akad

Hadi halászat az Adrián.

— Levél a „Halászat” szerkesztőjéhez. —

Igen tisztelt Szerkesztő uram!

Igazán elmondhatom, hogy nagy víz közepén a házam, nagy halat is láttam, de hát most az egyszer megesik, hogy víz is van, hal is van és én még se halászhatok, pedig bizony Isten kitűnő halászszerszám rejtőzik a hátizsákomban, sőt valami jóféle csali is akadna a horog végére, csak éppen hogy halászni nem igen szabad; pedig majd elepedünk egy kis halfalatért.

Megérkezünk az őrhelyeinkre! A kis torpedónaszád, a mely eddig kihozott bennünket, éppen most fut vissza a parancsnoksághoz és úgy odalapul a sziklákhöz, hogy karcsú zöldes-szürke teste szinte beleolvad a hullámokba és csakhamar eltűnik a látóhatár szélén.

Pár pillanatig bizony idegenül, elhagyatva éreztük magunkat a kis sziklán, a mi most hosszú tíz napig lakóhelyünk lesz — sőt, ha Isten úgy rendelné — talán temetőnk is, de aztán elmúlik az idegen érzés és csakhamar elfoglaljuk őrhelyeinket és megkezdődik a szolgálat.

Kis szigetünk kint áll a part szélén és egy nagyobb fajta zátony, a melyet csak a most folyó háború állított fontos pozícióba a tengeri hadviselésben.

Biz ez nem nagyobb, mint egy jobbfajta, 8—10 ezer tonnás gőzös és kopár sziklatömb, a minek tetején, nem

tudom honnan, nőtt három elég sűrű bokor, meg egy kis törpe cziprusfa, a mi azonban a tengerfelőli oldalról nem látszik meg. A szirt körül nagyon mély a víz és olyan tiszta, mintha soha ember nem járt volna a környéken. Csak a szárazföld felőli részén van egy sekélyebb rész; ott csak 7—8 méter mély a víz. Micsoda pompás halak úszkálnak itt a környéken! Sokszor rajokban látunk elvonulni tengeri kősüllőket (Cievoli) meg nagy tengeri csukát, pompás branzinót, sőt néha a goromba tengeri fogas, a dendál, vagy, a hogy a matrózok hívják, „zubatacz” is megkönyékez bennünket, óriási széles fejével, kiálló fogaival erősen szétütve a kotnyeleskedő apró halak között.

Hálónk nincs, de nem is szabad rendszeresen halászni; csak néha, elvéve horgászunk, ha tiszta a látóhatár és nem látjuk az ellenséges flotta szürke körvonalait. A legkedvesebb mulatságunkban zavarnak ilyenkor a felbukkanó hadihajók, vagy kémszemlére indult apró naszádjai, melyek elől lehúzódnak a láthatatlan barlangunk fenekére és lélekzetet visszafojtva várjuk, míg tova jár kíváncsiskodó csolnakjuk.

Hej, hogy kiráz ilyenkor bennünket a hideg láz. Csak látná kedves Szerkesztő uram, mikor minden eshetőségre ott markolászszuk a pompás kis manlicher stuczni (karabély) karcsú nyakát és nem szabad azt használnunk, bárhogy zsidong is az ujjunk a vissza-

hatóság, a melyik ilyen panasz esetén az iparral szemben nem lép fel elég erélylyel, csak azért, mert ennek az érdekeit föléje helyezi a halászaténak. Az ilyen esetek törvényesség tekintetében semmiesetre sem helytállóak. A vízjogi törvény szerint ugyanis, a vizeknek megfertőzése tiltott cselekményt képez. Mint ilyen, hivatalból üldözendő s azt hatóságoknak megtűrni, avagy egyik érdek károsításával a másiknak javára megengedni, nem szabad. Nincsen kétség aziránt sem, hogy ipari és másnemű szennyezőket csakis előzetesen kieszközölendő hatósági engedelem mellett szabad kövizekbe bevezetni; a kinek pedig ilyen engedelmet adnak, arra nézve részletesen megszabják ama feltételeket és módozatokat, a melyek által a szennyezés ártalmosságának elejét venni lehet. Más szóval a közigazgatásnak nem csak joga, de kötelessége is a vizeket fertőzőkkel szemben eljárni. Törvényes alapon kötelezhet mindenkit, a ki kövizekbe szennyezőket vezet, azoknak előzetes tisztítására és a mennyiben visszaéléseket tapasztal, módjában áll az illetőket bírsággal sújtani, sőt ismétlődés esetén a vízhasználatától egészen eltiltani. Mindezek felül a kárt szenvedő még kártérítési igényét is érvényesítheti, a mire vonatkozólag csak azt emeljük ki, hogy tapasztalás szerint a bíróság ugyancsak elveri a port a kártevőn, ha a kárt beigazolvva látja.

Nem hallgathatjuk el az igazság érdekében azt sem, hogy az állam a vízfertőzés okozta halpusztításokat eddig sem nézte tétlenül. Évek előtt szervezte „a halélettani és szennyvíztisztító kísérleti állomást”, azért, hogy úgy a hatóságnak, mint a szakközönségnek kellő tudással és gyakorlattal bíró olyan szakértőket bocsáthasson rendelkezésre, a kik e szakmakörbe vágó nehéz és igen élesen ütköző érdekek miatt, nagyon bonyolódott ügyek alapos megoldását közvetítsék. Munkásságuk nem csupán a preventív természetű hatósági intézkedések nézőpontjából fontos, de nélkülözhetetlen a fertőzés tényének és mértékének megállapításánál, valamint a hatósági intézkedések végrehajtásának ellenőrzése tekintetében is.

A tények ilyen ismerete a mellett szól, hogy sajnos, még mindig gyakran ismétlődő vízfertőzések keletkezésének okát, nem a törvényes eszközök hiányában, mint inkább ott kell keresnünk, hogy az eszközöket nem helyesen, avagy az ellenőrzés elégtelensége miatt, hiányosan alkalmazzák.

Igaz, el kell ismerni, hogy e tekintetben nehéz feladat előtt állunk. Arra a gyárosra vagy iparosra, akit szennyvíztisztításra köteleznek, az ezzel kapcsolatos költségek állandó, nem ritkán súlyos terhet jelentenek, olyant, a melyet voltaképpen másokért áldoz. Nem kell tehát magyarázni, hogy olyan egyén, a kit az önzés vezérel, hamar kapható az ilyen kiadások mérséklésére, sőt megszüntetésére is, a mit a tisztítási műveletnek részben vagy egészben való mellőzésével érhet el. Sokszor még az is ösztökéli erre, hogy szennyvizeit észrevétlenül tudja telepéről kivezetni; mire pedig a fertőzés hatása mutatkozik, a fertőzés tényét és annak okozóját nehéz helytállóan kimutatni. Legtöbbször számít még a halászatra jogosultak béketűrésére is, mely tapasztalás szerint igazán oly nagy, hogy csak a legritkább esetben élnek feljelentéssel.

Gyakorlatilag a most említett körülmény tényleg nem kis mértékben járul eme visszaélések megismétlődéséhez, mert való igaz, hogy a halászati érdekeltek felette lanyhán veszik érdekeik oltalmazását. Noha többnyire ők észlelik leghamarább a fertőzést s így nekik állna módjukban igazán, a víz által hamarosan eltűntethető azokat a bizonyítékokat megszerezni, a melyeknek alapján a hatósági büntető eljárás, a siker reményével biztató módon megindulhat, többnyire beérik egy-egy följjadulással avagy a tétlen hatóság szidalmazásával. Addig, a míg a halászati érdekeltség tettekre nem szánja magát, nevezetesen a míg minden egyes vízfertőzési esetben nem gondoskodik a fertőzésre valló külső jelenségek adatainak összegyűjtéséről és ezek alapján a legerélyesebben nem követelnek a hatóságtól elégtételt a jogrend megzavarásáért, mindig meglesz az a látszat, mintha a halászat tulajdonosai is természetesnek tartanák azt

fojtott érzések alatt, de hát a nyomorultaknak nem is szabad sejtetniök, hogy a sziklazátony nem lakatlan kőszál ott az Adria szélén és biztos szemű, biztos kezű, igazlelkű emberek figyelik meg őket, a hitvány toladókat, a mint nagy bután elszórják apró úszóaknáikat, aztán sietve visszavevnek az elérhetetlen biztonságban képzelt csatahajóikhoz és jelentik, hogy minden jól ment, minden csöndes ott a dalmát szirtnek végén.

Pedig már akkor fut a jelentés a láthatatlan huzalon, föld alatt, tengervíz alatt, tőlünk a parancsnoksághoz és a jelentés nyomán zúgva emelkedik fel egy vagy két hidroplán, vagy felbukkan a minden idők legrettegetesebbjének, a tengeralattjárónak karcsú periszkópja a hullámfodrok alól.

Az apró piros aknákat hetenként egyszer szedi össze az egyik kis aknavadászó gőzösünk a környéken, csak úgy passzióból vadászik az apróbb fajta, bádognádör-nagyságú, körtealakú piros szörnyek után a piczi hajó. Könnyen jár a vízszínen, alig merül karcsú dereka a kék vízszint alá, aztán csak úgy hálóval meri ki a felbukkanó aknákat, néha nyolcztat is vontat maga után, tisztas távolságban a hajó hátuljától, hazafelé. Jók lesznek azok nekünk!

Mi sem haragszunk a „piroskákra”. Igaz, hogy csak ritkán ér minket a szerencse, hogy sziklánk környékén tisztelhezzük őket, de hacsak lehet, igyekszünk elkerülni

a túlságos bizalmaskodást és az összeütközést az átkos jószágokkal.

Rendesen a reggeli áramlás hozza őket a nyakunkra, mikor a szigetke csúcsa körül magasra verődő hullámokban torlódik meg a dagály által hajtott tenger árja.

Mint a pompás rózsaszínű meduza a déli tengerekben, úgy úszik alig két méter mélyen a víz színe alatt az akna. A sziklánk tetejéről gyönyörűen látszik az előre-hátra himbálódzó piros körteforma, a mint lassan hajtatta az áramlástól, a parthoz készül.

Ha semmi gyanúsat sem veszünk észre, végig tiszta a széles látóhatár, akkor igyekszünk felrobbantani az úszó poklot, mielőtt a sziklához ér és alapjaiban támadja meg a mi kis birodalmunkat. Ilyenkor ott sorakozunk a sziklatető szélén, szépen egymás mellett, aztán valóságos czéllövészetet rendezünk a mozgó, piros, vízalatti célra és olyan tökéletesen tudjuk már a módját, hogy a 25—30-ik lövés rendszeren felrobbantja a „drága gyümölcsöt” jó messze tőlünk, a nélkül, hogy csak a „szagát” is éreznők.

Persze másképp áll a dolog, ha ellenség czirkál a környéken, vagy későn vesszük észre a piros toladót. Akkor bizony ki kell várni a végét! Azaz tűrnünk kell, hogy az akna ott robbanjon föl a „kapu előtt”, hozzáütődve a sziklánk szirtjeihez és mázsás darabokat dobjon föl a mi földünkéből, alapjában fölkeverve a tengert

hogy az ipar jelentőségénél fogva szabadon pusztíthatja a halat és a halászatot.

Egyébként az ilyen ügyek lebonyolításánál hasznos szerep vár a halászati társulatokra is, mint a halászat érdekképviseletére hivatott törvényes testületekre, a mennyiben mint társadalmi tényezők, nagyobb súlylyal és legtöbbször több hozzáértéssel léphetnek akcióba, mint az egyesek. Ámde még akkor is a helyszínén járó halászok és halászati jogosultak lehetnek a víz fertőzöttségének legmegbízhatóbb ellenőrzői.

Szó esett még a hivatkozott országgyűlési beszédekben az orvhalászat megfékezésének szükségességéről is. Kétségtelen, hogy ez is égő, sőt égető problémája a halászat ügyének, mert vajmi gyakran űzik a halászatot úgy, hogy egy-egy ehető halért százsámra semmisítik meg a nem ehetőket is. Az emberi önzésnek ezt az elvadult, szinte emberietlenné vált formáját, a halfogás módjának szabályozásával igyekszik a törvény megfékezni, a mi viszont egyet jelent a halászatot űzőknek ellenőrzésével. Nézetem szerint a helyesen alkalmazott ellenőrzés sokat tehet ugyan, de gyökeresen sohasem lesz képes az orvhalászatot kiirtani. E tekintetben nagyobb eredményt vélünk elérhetni gazdasági alapon, vagyis olyan intézkedések által, a melyek a halászatra jogosítottat, legtöbbször tehát a bérlőt, intézményesen kényszerítik okszerű gazdálkodás üzésére. Eddigi tapasztalatok szerint, jól bevált eszközei ennek a célszerűen alakított bérelti területek, a hosszú lejáratú bérszerződések és a bérelt területeknek a bérlő által teljesítendő halasítása. A ki maga tenyészt halat avégből, hogy velük halasítson, az sohasem fajul halpusztítóvá, mert érzi, sőt tudja, hogy érdeke ellen cselekszik. Az ilyen ember védi és elkövet mindent, hogy mások is oltalmazzák a kibocsátott halat s oly esküdt ellenségévé lesz a betolakodónak, hogy távoltartásukra is megkeresi az utat-módot. Azt hiszem, ezeket az eszközöket a társulati gazdálkodásban gyorsabban és sikeresebben lehet tető alá vinni, mint az állami felügyelet

olyan mértékben való megvalósítását, a minőt a gondos ellenőrzés feltételez. Legalább is az eddig szerzett tapasztalatok e tekintetben a legnagyobb mértékben biztatók.

Magyarország halrajzának kérdéséhez.

A „Halászat“ f. évi 5. számában a Magyarország halrajzának felderítése tárgyában írott cikkemben többek között azt mondom, hogy „Herman könyvének megjelenése, tehát 1887 óta alig történt e téren valami“.

E kijelentésem némi helyreigazításra szorul, a melyet kötelességemnek tartok mielőbb megtenni.

A fentebb jelzett cikkem megírásakor ugyanis nem ismertem *dr. Vutskits György*-nek, lapunknak is jeles munkatársának azt a dolgozatát, a mely a keszthelyi r. kath. főgimnázium 1903—1904-iki értesítőjében „A magyar birodalom halrajzi vázlat“ czímen megjelent. Láttam ugyan *dr. Daday Jenő* ama jegyzetét, melyben e munkát „A Balaton tudományos tanulmányának eredményei“ (II. kötet, 1. rész, 1897) cz. műben említi, de elolvasni csak most volt alkalmam.

Örömmel kell megállapítanom, hogy az sokkal több e téren, mint a mennyit egy középiskolai értesítő rendszerint szerényebb keretei között várhat az ember. Már maga az, hogy a tudós szerző 23, nagyobbára a Balaton vízkörnyékéhez tartozó és más dunántúli kisebb folyós állóvizűnket kutatta át, rendkívül becsessé teszi a közölt anyagot.

De ez az anyag tekintélyes is. Hisz a magyar birodalomból — Horvátországot is beleértve, — nem kevesebb mint 240 vízből közöl halakat. Ez már mindenesetre jelentékeny haladás Herman óta.

Dr. Vutskits az adatok igen nagy részét természetesen mások megfigyelései alapján állította össze, a melyek régebbi eredetűek is. Bizonyos tehát, hogy itt-ott revízióra szorulnak. Így hirtelenebbül csak a Tatai nagy tavat említem, a mely mesterséges tó és 1901 óta három-évenként rendszeresen s teljesen lehalásznak s újra

Ismeri Szerkesztő úr a rablóhalászatnak azt a gyalázatos formáját, mikor a bányavidéki tót orvhalász, vagy az erdélyi kétlábú vidra, a hegyi mócz rablóhalász, lopott dinamittal felvetteti az elrekesztett sebes patak-részt, aztán a robbanás után ott úszkálnak az ezüstös hasú halak, persze hasukkal felfelé fordulva, élettelenül a vízszínen. Micsoda gyerekjáték az a rablógazdálkodás ehhez az eredményhez, a mit egy ilyen kis „piros körte“ produkál!

A mult őrsegen láttam.

Gyönyörű időnk volt. A tenger mint egy nagy olvasztott ezüsttükör opalizáló foltjaival lomhán terült el a lábaink alatt. Mélységes csönd honolt a vidékünkön. Sehhol semmi élő, vagy mozgó jelenség, a mi felkeltette figyelmünket és előttünk az örök kék álomország titokzatos mélysége csillámlott, messze tükröződve, áttetszően. Szinte vonzotta, húzta a belétekintőt....

Szép a tenger Szerkesztő uram!

Szinte megbabonázva néztük a reggeli fényben izzó, tündöklő végtelen vizet, melynek átlátszó mélységében az öröklét szavai öltének testet....

Szemünk előtt a halak százai cikáztak, egész tömege a rajoknak kergetődzött körülöttünk. A büszke branzinók félméteres dobásokkal pattantak fel a vízből, lomha oradok, szükös dentálok zavarták egymást egy csöpp kis remeterák körül, a melyik ügyesen bebújt kagyló-

jába egy hasadék szélén és onnan nézte a körülötte viaskodókat. Cievolo-raj zúdult aztán a szikla felé, utána méternagyságú delfin csapott ki a vízből, nagyot röffentve bukfenczezett tova a mélységbe, aztán újra vagy százméternyire villant meg kövér hasa a fodrosra borzolt víz tetején. A nap már elérte tűzcsók-jával a vizet. A tenger aranypalástba burkolódzott, fázósan rezdült meg a végtelen csillámló víztükör és végig futott a gyűrűző vízfelületen az első szellő fuvallata.

A mélyben szinte hullámozott a halak tömege, a mint gomolyogva rajzottak előttünk a víz színe felé, szinte tolták, taszították egymást a nagy igyekezetben, hogy elérjenek valamit ott a vízalatti látóhatárunk irányában.

— Ott úszik valami, meglátjátok! — szólt a bootsmann — és szürke sziklaszínű ruhájában szinte beleolvadt a környező szirtekbe, a mint lehasalva, előrehajlott nyakkal figyelt a vízbe.

— Talán hulla, valami olasz a multkoriból — vélte az egyik matróz.

— Si! E un cadavero!

— Nem a! Fiúk más lesz az! Vigyázzatok csak!

A haltömeg úgy körülvette az úszó holmit, hogy bár alig volt tőlünk húsz-harmincz méternyire és nem volt két méternyire a vízszíne alatt, képtelenek voltunk kivenni, hogy mi az.

népesítik. Annál tehát már nem lehet természetes hal-faunáról beszélni.

A legteljesebb mértékben megszívlelendő azonban az, a mit dr. Vutskits a halak gyűjtéséről mond:

„Talán ezen összeállítás ösztönzésül fog szolgálni arra, hogy hazánk különböző vidékein működő szaktársaim e még most is hiányos halrajz tökéletesítéséhez hozzájáruljanak és megfigyeléseiket valamely szaklapban közölgék. A természettudományokat kedvelő nagy közönség — nevezetesen erdészek, orvosok, mérnökök és minden igazi természetbarát e téren sokat tehetnének. Sőt a középiskolák érettebb ifjúságának közreműködésére is számíthatnánk, mert talán nem volna oly nagy áldozat tőlük, hogy azon intézetnek, mely szellemi kiképzetésükről gondoskodik, gyűjtenének nemcsak halakat, hanem mindenféle természetrajzi tárgyakat.

Megpróbálta már ugyan több magyar szakember halak gyűjtésére felkérni a művelt nagy közönséget, de tudtommal egyiknek sem jutalmazta fáradozását valami nagy siker. Ezen sikertelenségnek okát elsősorban nem az úgyszeretet fogyatékosságában, vagy a jóakarát hiányában keresem, hanem abban, hogy igen sok természetbarát azért nem gyűjtötte össze lakóhelye vizeinek halait, mert azon jóhiszemben élt, hogy e vizeknek úgy is ismerik már halait, mások meg úgy gondolkoztak, hogy vizeikben mind csak olyan közönséges fajok élnek, melyek mindenütt előfordulnak és hiába való munkát végeznek és a tudományon úgy sem lendítenének semmit.”

Tudjuk, hogy ez nagy tévedés s bizony nagyon messze vagyunk még attól, hogy e tekintetben természet-tudományos határozottsággal jellemezhesük hazánk vizeit.

A közös munkára tehát nagyon is nagy szükség van.

És igazi, hivatását szerető tanító szólal meg dr. Vutskitsban, midőn buzdító szavait tanítványaihoz intézi:

„Igaz örömmre szolgálna, ha a természetnek minden igaz barátja hazánk hiányos halrajzi vázlatának kiegészítésén tőle telhetőleg közreműködne és ti külö-

nösen, minden szépért és nemesért lelkesülni tudó ifjak, kiknek elsősorban ezen értekezésemet szántam.

Halas vizek mentén lakók a halpiacozon és halásztanyákon, horgászok horgászataik alkalmával juthatnak sokszor értékes adatok birtokába. A kik olyan kisebb álló- vagy folyóvizek mellett laknak, melyek ezen összeállításban nincsenek meg, már csak azért is összegyűjthetnek rostával lakóhelyük apró halvilágát, mert azok előfordulásra nézve mind újak, azokat nem ismeri senki és nincsen kizárva, hogy olyan halra ne akadhatnánk, melyről kiderül, hogy egész hazánkra nézve új, vagy még teljesen ismeretlen alak.

Ki ne szeretné édes szülőföldjének nevét ily tekintetben is megörökíteni, kiből ne élne annyi tudásvágy, hogy ezen különben is rejtett életmódú víziszárnasokat másokkal is meg ne ismertessen, különösen akkor, ha vele a tudományak is szolgálatot tehet.”

Mindenesetre igen nagy hordereje lehetne gyakorlati szempontból, ha a tanuló ifjúságot is be lehetne vonni ebbe a munkába.

Azt hiszem, hiba lett volna, ha most, mikor ismét egy újabb lépéssel akarunk előre haladni hazánk halrajzának felderítésében, dr. Vutskits érdemes s lelkes munkáját mindnyájunk emlékezetébe nem idéztem volna.

Répassy Miklós.

A vízszennyezésekről és ezek hatásainak megállapításáról a modern biológiai vízvizsgáló módszerrel.

Írta: Dr. Unger Emil, kir. asszisztens.

(Folytatás.)

Ennek a parti és fenékflórának és faunának az *összegyűjtése*, különösen folyóvizekben, a helyszíni gyakorlati biológiai vízvizsgálat legfontosabb része. Erre a célra két eszközt okvetlenül magával kell vinnie a biológusnak: a *kaparózacskót* (Pfahlkrazer, 6. kép) és a *fenékkotrósáskot* (Dredge, 7. kép.) Az előbbi fémkeretre

Feszülten figyeltünk előre, míg végre... egy nagyobb rabló, valami kölyökczápa csapott a halak közé. Egy pillanatra megvillan fehéres márványozott hasa a vízben és a halcsoport ijedten rebbent szét és mi megláttuk az izzó cinóberpiros aknát a feljárónktól alig húsz méternyire.

Ha itt robban fel a kis öblünkben, tönkretesz az alsó barlangunkat és leszakad ez a kis lapos sziklapad, a mi legalább tíz négyszögméternyi területen másfél méter mélyen feneket képez és a hol a csolnakunk ki szokott kötni, ha kihozza a váltást.

— Schissen! Mariner! Löni! Fel kell robbantani a „piroskát“, mielőtt parthoz érne! Előre fiúk!

Tíz matróz lefeküdt a sziklapárkányra és löni kezdett az úszóaknára, melyet többé-kevésbé elrejtett a körülötte rajzó halak csillogó tömege.

Ezek az aknafajták közönséges horzsoló, vagy „beütő“ aknák, melyeket minden érintés, surlódás, ütés felrobbant; mégis nehezen ment a dolog.

Már vagy húsz aczélsburkolatú manlichergolyó csapkodott a vízben az akna körül, de még egy se „tapintott eleven részre“ és az átkozott szerszám folyton közelgett az áramlásban, körülvéve a halak százeitól.

— Ha felrobban a „körte“, ezek a halak mind felfordulnak sí' or Cadetto! — szolt a bootsmann. — Szegény halacsák, ezek is a háború áldozatai. Majd

meglátjátok mindnek a hasát mindjárt! Jurisits, készítsen el három zsákot, meg merítőt, gyorsan. Brzo! Brzo!

A Jurisits után kiáltott Brzá-t elfojtotta a karabélyok ropogása. A fiúk „salvét“ adtak az aknára. Ezúttal teljes sikerrel.

Siket pukkanással lódult magasba az akna helyén az előbb még alig lélegző tenger. A felhők felé rohanó víztölcser piros bádogdarabokat dobált az ég felé, aztán nagy csobogó roppanással zuhant vissza a víztömeg.

Kimult az akna!

Kimult a „piroska“, de vele pusztultak a halak is!

A lehulló víztömeg tovairamló gyűrűzésében apró roncsolt hullák úsztak, hasuk tündökölve csillámlott a vízszínen. A fiúk összeszedtek néhány zsákkal a nagyjából; szinte lefölköztek szikláink között a tengert.

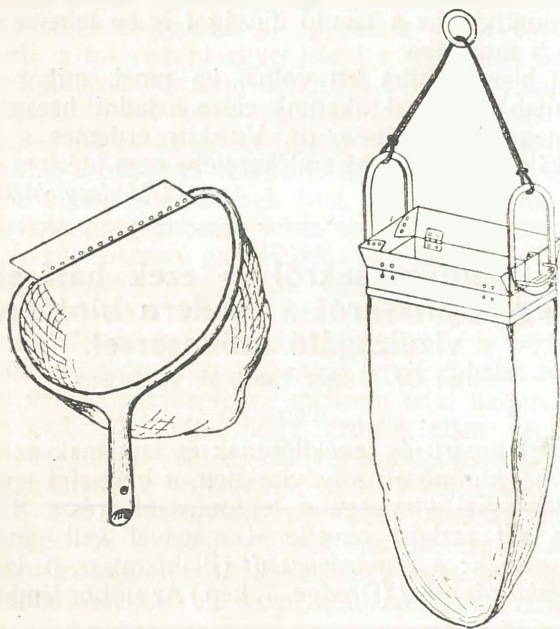
Esteledett, mire abbahagytuk ezt a furcsa halászatot, „a mihez nem mi adtuk a hálót“. A part felől erős bóra kezdett fujdogálni és ott nyugat felől vékony füstcsík szállt a magasba.

Megszólt a telefon is, tengeralttjáróink kiindultak a vadászatra... onnan a hegyek mögül egyszerre csak előtűnt egy repülőgép. Tánccz lesz az éjjel az Adria olasz partján...

Bizony kedves Szerkesztő uram! Most ilyen furcsa halászatok esnek itt a magyar Adrián!

Faltay László.

szereit, tenyérnyi nagyságú öblös zacskó, melynek fémkereke felső részén késpengészerűen kiszélesedik, hogy ezek a partok közelében köveken, czőlöpökön, magasabbrendű vzinövényeken, malomkeréken, tutajon, csónakalján stb., szóval a vízben levő különféle tárgyakon megtelepedett szervezeteket, „*élő bevonatokat*“, lekaparni s a zacskóban fölfogni lehessen. Ha a víz nem nagyon mély, akkor a kihúzható merítőtbot végére alkalmazható kaparózsacskóval a fenékfaunából és flórából is gyűjthetünk. Amde a fenék szervezeteinek összegyűjtésére ez a kis kaparózsacskó mégis nagyon tökéletlen eszköz, nemcsak azért, mert mélyebb vízben el sem éri a fenéket, hanem főképpen azért, mert kicsi. A budapestkörnyéki Duna biológiai vizsgálata közben sokszor volt alkalmam tapasztalni, hogy a kis kaparózsacskó a partok közelében, ahol a fenéket már könnyen elértem vele, a nagyobbfajta fenékfaunából semmit sem hozott nap-

6. kép. Kaparózsacskó.

7. kép. Fenekkotrózsák.

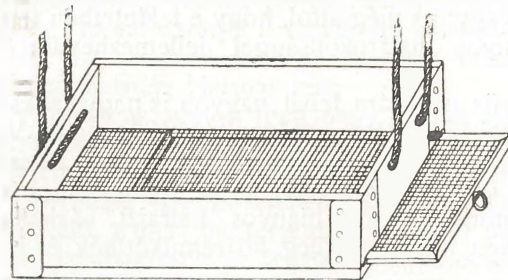
világra, míg ugyanakkor és ugyanonnan a nagyobb fenékkotrózsák vagy *dredge* (ejtsd: dredzs) olyan szákmányt adott, amelylyel minden tekintetben meg lehettem elégedve.

A biológusnak tehát — mint az külföldön régebben történik — ezt az utóbbi eszközt is *feltétlenül* használnia kell, ha a halasvizeket valóban értékelni és az esetleges vízszennyezések hatásait lelkiismeretesen meg akarja ítélni. A dredge többnyire láncokra kapcsolt, három- vagy négyoldalú vaskeretbe foglalt, erős szövetsből készült nagyobb zacskó. Súlyos szerszám, hogy a fenékre könnyen lesülyedjen. A vízbe bocsátva, hosszú, erős viaszkos zsineggel vontatjuk a fenéken, hogy rézsút dűlve, a vaskeret egyik oldala a fenéket kotorja, tartalmát a zacskóba szedje. A vontatás legczélszerűbben persze csónakról történhetik, de ha ez nem lehetséges, akkor tutajról, hídról is jól megy a dolog, ha pedig így sem lehet, akkor jó messzire behajítjuk a dredgét a partról és kihúzzuk a zsineggel. A dredge tartalmát mindjárt a helyszínén ki kell válogatnunk. Ez a munka, ha a fenék nem iszapos, egyszerűen kanállal igen könnyen megy. (Pl. a Dunán sokhelyütt, ahol iszap nincs, a dredge csupán rákocskákat, rovarálczákat, csigákat stb. szed föl.) Ha azonban iszappal telve húzzuk ki a fenékkotrózsákat, akkor tartalmát kanalazva, sokszor nagyon

csúnya, piszkos anyaggal kellene babrálnunk, ami nemcsak kellemetlen foglalkozás lenne, de nem is járna sikerrel, mert az iszapban nem lehet látni, hogy az mi mindent tartalmaz. Ilyenkor még egy eszközre van szüksége a biológusnak: az *iszapszítára* (8 rajz.) Ez hosszú, négyszögletes fakeretbe foglalt kettős fémszita. Erre ráöntjük az iszapot, azután ott a helyszínén, ugyanabban a vízben, melynek fenekéről fölkerült, a szitán átrázogatjuk. Így az iszapot visszamoszuk a vízbe, a szitán pedig rajtamaradnak az *iszaplakó* élő szervezetek és egyéb nagyobb dolgok, melyeket ily módon könnyűszerrel megtisztítva, most már kanállal kiválogathatunk és üvegbe rakhatunk. Némi vizet öntve az anyaghoz, élő állapotban is megérkezhetnek a gyűjtött szervezetek a laboratóriumba, vagy ha hosszabb ideig kell a helyszínén maradnunk, akkor formaldehyddal konzerválva viszzük haza ezeket a nagyobb, szabadszemmel nemcsak látható, de többnyire föl is ismerhető élő lényeket: rovarálczákat, férgeket stb.

Ezzel a biológus anyaggyűjtése be van fejezve. Mindent föl kell jegyeznie a helyszínén, a mi fontos lehet, különösen akkor, ha — mint rendesen — nem egy, hanem sok helyen egymásután végez ilyen anyaggyűjtést, mert csak azonnali pontos följegyzések zárják ki a gyűjtött anyagok összecserélését. Jó ha megméri és följegyzzi a levegő és a víz hőmérsékletét, esetleg a barométerállást s az időjárást is.

A biológus főnnebb tárgyalt helyszíni munkája befejezése után, legtöbb esetben abban a kellemes helyzet-

8. kép. Iszapszita.

ben van, hogy hazafelé indulása előtt megbízható véleményre adhat az érdekelteknek élőszóval is. Ha munkája közben följegyezte a szabadszemmel fölismerhető parti-, fenék-, vagy iszaplakó szervezeteket, meg tudja mondani, hogy hol milyen és mennyi haltápiálék van a megvizsgált vízterületen, halászati szempontból értékelni tudja a vízszakaszt.

Amde a biológus parti kaparózsacskójával és fenékkotrózsájával felszínre hozott és összegyűjtött anyagát nemcsak arra tudja felhasználni, hogy a vizet, mint haltáplálóterületet értékelje, hanem arra is, hogy a *vízszennyezéseket biológiai hatásaik alapján megállapítsa* s a mennyiben e hatások károsak, e kár mértékét és térbeli kiterjedését meghatározza. Ezek a szabadszemmel fölismerhető s mint említettem, a *vízzel nem folyó* szervezetek szintén besoroztattak a Kolkwitz-Marsson-féle, ú. n. ökológiai rendszerbe: ¹⁾ pontos vizsgálatok alapján fölosztattak szennyes, tisztuló és tiszta vizek lakóira. Ezenkívül ma már ismerjük egyes fajok érzékenységét nemcsak szerves, de szervetlen szennyező anyagokkal szemben is. *Ezek a lények a mikroszkó-*

¹⁾ L. „A mikroszkópos vízelemzésről“ című közleményem a Halászat 1911. július 1. számában és a Természettudományi Közöny 1914. évf. 596. füz. „A vízszennyezésekről“ cz. cikkemet, ezekben ismerttem ezt a rendszert.

pikus szervezetekkel ellentétben, nem oly szaporák, hogy vízmérgezés következtében való kipusztulásuk esetén egypár nap alatt a szennyezés megszüntével újra benépesíthetnénk a víz medrének elnéptelenedett szakaszát. Ebből azonban az következik, hogy a biológus biztosan ítélik akkor is, ha a szennyezés időszakosan történik, akkor is, ha helyszíni szemléje alkalmával a szennyezés éppen szünetel.

Mármost fölmerül az a kérdés, hogy ha a biológiai vízvizsgálómódszerrel, sőt — mint láttuk — ennek a módszernek csak egyrészével már a helyszínén ilyen biztosan lehet célt érni, akkor szükség van-e egyáltalán a jövőben kémiai és bakteriológiai vizsgálatokra, ha a vizeket csupán halászati szempontból kell gyakorlatilag megítélni s nem célunk egyúttal tudományos problémákat is megoldani. Mert ha a tudomány előbbrevitele kitűzött cél, akkor, mint említém, föltétlenül üdvös, ha azt, amit vizsgálunk, minden lehető módon és eszközzel vizsgáljuk és az eredmények okozati összefüggéseit igyekezzünk ezekből a különféle adatokból megfejteni. Ilyen törekvésnek a tudomány talán mindig, a gyakorlati élet pedig sokszor hasznát látja. A biológus tehát örül annak, ha az ő vizsgálatát minél tökéletesebben végezheti, ha teljes mikroszkópos vélelemzést is végezhet s mégjobban örül, ha összes eredményeit vegyész és bakteriológus kollegáinak adataival is összehasonlíthatja, mert ekkor vizsgálata tárgyát teljesen megismerheti. Ha azonban a kitűzött cél csak az, hogy minél gyorsabban, már a helyszínén biztosan értékeljünk valamely vízszakaszt, különösen folyóvizet s ebben a vízszennyezés hatásait megállapítsuk, akkor a biológus saját vizsgálómódszerének is csak egy részét fogja alkalmazni, a gyakorlati cél elérésére szükségeset.

(Folyt. köv.)

A magyar halászat szakirodalmá.

Irta: Vutskits György dr.

(Folytatás.)

156. *Faltay László*: Új kipróbált módszer a jegelt halak csomagolásánál. Halászat. XVI. évf. 20. sz. p. 205—206. Budapest, 1915.
157. — A „tegesu” horogzsinór. I. l. 24. sz. p. 254—255.
158. — A sporthalászat igazi hazájából. I. l. XVI. évf. 1916. 2. sz. p. 16—19.
159. *Fatio Viktor dr.*: Faune des Vertébrés de la Suisse, 1 et 2. partie Poissons Geneve et Bale 1892.
160. *Feichtinger Alexius Strigoniensis*. Animalia vertebrata Hungariae obtutu pharmacologico considerata. Dissertatio inauguralis medica etc. Budae, 1840.
161. *Fitzinger L. I.* Über die Ausarbeitung einer Fauna des Erzherzogtum Österreich nebst einer systematischen Aufzählung der in diesen Lande vorkommenden Säugetiere, Reptilien und Fische als Prodrum einer Fauna derselben. Wien, 1832.
162. *Fitzinger u. Heckel*: Monografische Darstellung der Gattung Acipenser. Annalen des Wiener Museum der Naturgeschichte. Bd. I. 1835. p. 261.
163. *Firbás Nándor*: Lövöldöző halak. Természettud. Közl. XXIII. köt. 1891. p. 32—34.
164. *Flug I.*: A gyalog hal I. l. XXVI. köt. 1894. p. 340—341. (Scientific Americana, 1894. nyomán.)
165. *Fogyasztó*: Elmékedés a halvámokról. Halászat. V. évf. 1903/04. 9. sz. p. 69—71.
166. *Földművelésügyi miniszter*: Haltenyésztés és halászat. Halászat. III. évf. 1901/02. 11. sz. p. 77—78.

167. — A m. kir. halélettani és szennyvíztisztító kísérleti állomás szervezeti szabályai. I. l. VII. évf. 1905/06. 22. sz. p. 169—171.

168. — Körendelet a dunai és a drávai halászat védelme és az 1907. évi II. törvényczikkbe iktatott magyar-román halászati egyezmény végrehajtása tárgyában. I. l. VIII. évf. 1906/07. 12. sz. p. 89—90.

169. — A haltenyésztés biztosítása. I. l. XVI. évf. 1915. 22. sz. p. 226—228.

170. — Körendelet a pézsmapocokok elleni védekezés ügyében. I. l. XVI. évf. 22. sz. p. 225—226.

171. *Follért*: Halak és rákok postai szállítása. Halászat. IV. évf. 1902/03. 24. sz. 187—188.

172. *Földy János*: Természeti históriai A. Linné systémája szerint I-ső Tsomó; az állatok országa. Pozsony, 1801.

173. *Francé Rezső*: Az eleven halottak birodalma. Pótfüz. a Természettud. Közl. XXIX. kötet. 1897. p. 113.

174. *Frank J.*: Die Gevässer in Krain und ihre nutzbare Fauna Laibach 1892. (Programm-értekezés.)

175. *Frauenfeld G. R.*: Die Wirbelthierfauna Niederösterreichs. Seperatabdruck aus den Blättern des Vereins für Landeskunde von Niederösterreich Jahrg. 1871. Wien 1871. p. 15—16.

176. *Frivaldszky J. és Hunfalvy J.*: A magyar birodalom természeti viszonyainak leírása. III. k. Pest 1865. A magyar tartományok állattani viszonyai p. 733—738.

177. *Frivaldszky János*: Adatok Máramaros megye faunájához. Math. term. tud. közl. A magyar tud. Akad. kiadv. IX. kötet 5. sz. Budapest 1871. p. 118—232.

178. — Adatok Temes és Krassó megyék faunájához. I. l. XIII. k. 10. sz. p. 285—378.

179. *Frivaldszky Johannes*: Mineralogia magniprincipatus Transsilvaniae conscripta Claudiopoli 1767.

180. *Frivaldszky Imre*: Jellemző adatok Magyarország faunájához. A magyar tud. akadémia évk. XI. köt. III. drb. Pesten 1865. p. 215.

181. *Frivaldszky János*: Adatok Máramaros vármegye faunájához. Budapest 1871. Math. természettud. közlemények. A magyar tud. Akad. kiadványa IX. kötet 5. sz. p. 183—232.

182. *Gállik Oszvald*: Győr vármegye monographiája. Természeti viszonyok. Halak p. 13—14. Magyarország vármegyéi. (Évszám nélkül.)

183. *Garády Viktor*: Tengeri halállományunk pusztulása. Halászat IV. évf. 1902/03. 2. sz. p. 12—14, 3. sz. 21—23; 4. sz. 27—29.

184. — A quarnerói makrel. I. l. IX. évf. 1907/08.

185. — A tenger réme. A Természet. XI. évf. 1915. XX. sz. p. 229.

186. *Gáti István*: A természet históriája; melyben az ásványoknak, plántáknak és állatoknak három világát azoknak megismertető bélyegeivel, természetekkel, hasznokkal, hazájokkal, rendbeszedve és a gyenge elmékhez alkalmaztatva, mindegyütt magyar nyelven legelőször botsátja. Pozsony 1795.

187. *Gausz-Garády Viktor*: Szardellahalászat. Halászat I. 1889/900. 21. sz. 90., 22. sz. 93—94.

188. *Gausz Viktor*: Világító halak. I. l. II. évf. 1900. p. 34—36.

189. *Gerber József*: Györffy Jenő, Hári Géza. Ritkább magyarországi halak. „A Természet”. I. évf. XX. sz. Budapest, 1897/98. p. 12.

190. *Glatz S. dr.*: Sitzungsberichte-Versammlung am 6. April 1857. Verhandlungen des Verein für Naturkunde zu Pressburg, II. Jahrg. 1857. p. 47—48.

191. *Glowaczky Julius*: Die Fische der Drau und ihres Gebietes Separatabruck aus den XVII. Jahresberichte des Staiernmark. Landsch. Untergymnasiums Pettau. Pettau, 1885.
192. — Die Fischfauna der Save und des Isonzo. Jahresbericht des K. K. Staatsuntergymnasiums in Cilli. 1895/6. p. 1—37.
193. *Gorka Sándor dr.*: Az elektromosság mint állati fegyver. Természettud. Közl. XXX. k. 1898. p. 408—4171.
194. — A tengermélyi halak szeme. I. l. XXXVI. köt. 1904. p. 284.
195. — A magyar állattani irodalom ismertetése. (Szilády Zoltán.) Állattani Közl. III. köt. 1904. p. 83.
196. — A vizekben oldott tápláló anyagok szerepe a halak táplálkozásában. Term. Közl. 43. köt. 1911. p. 150.
197. — Az édesvízi halak nászruhájának biológiai jelentősége. I. l. 45. k. 1913. p. 477.
198. *Greschick Jenő*: A kárász bélcsatornája, különös tekintettel a rugalmas rostokra. Állatt. Közl. XIII. köt. 1914. p. 177.
199. — A nürnbergi halászati kiállítás. I. l. VI. évf. 1904/05. 2. sz. p. 10—12.
200. — Haltenyésztés a porosz állami erdőbirtokokon és a német Halászati Egyesület múlt évi jelentése I. l. VI. évf. 1904/05. 13. sz. p. 100—101.
201. *Grossinger I. Bapt.* Universa historia phisica regni Hungariae etc. T. III. Ichtiologica Posoni et Comáromii. 1794.
202. *Günther C. L. G. Albert*: An introduction of thi study of fishes. Edinbourg, 1880. p. 619.
203. — Handbuch der Ichthiologie. Uebersetzt von Dr. Gusztav von Hayek. Wien, 1886.
204. *Gyulay Gy. Károly*: A vizinövényzet irtásáról. Halászat. X. évf. 1908/09. 21. sz. p. 166—168.
205. — A hűtőipar és a halértékesítés. I. l. XII. évf. 1910/11. 7. sz. p. 53—54.
206. — Édesvízi halaink az aquariumokban. I. l. XII. 1910/11. 9. sz. 67—69; 10. sz. 74—75.
207. — A tógazdaságok növényzete és a mesterséges trágyázás. I. l. XIII. évf. 1911/12. 1. sz. p. 1. 2. sz. p. 9—11.; 3. sz. 18—21. 4. sz. 27—28.; 6. sz. p. 43—45.
208. — A halak multjából és jelenéből. A Természet. XI. évf. XV. sz. p. 174. 1915.
209. *Haack*: A vitéz szemling (Salmo salvelinus vagy salmo umbla) Ford. Lasz Samu. Halászati lapok. II. évf. 6. sz. p. 86—88. Budapest, 1882.
210. *Halász*: A tenyészhalkiállítás megnyitása és a jury döntése. Halászat. XIII. évf. 1911/12. 4. sz. p. 25—26.
211. *Halászat szerkesztősége*: Dunántuli Hírlap. A győri halászat pusztulása. I. l. XV. évf. 1914. 3. sz. p. 34—35.
212. — Karácsonyi halak sebesülteknek. I. l. XV. évfolyam 24. sz. p. 268. 1914.
213. *Halmi Gyula*: Az élő vizek öntisztulásáról I. l. IX. évf. 1907/08. 19. sz. p. 158—159; 20. sz. 165—167.
214. — Az élő vizek kémiai öntisztulásáról. I. l. X. évf. 1908/09. 1. sz. p. 1—4.
215. — A halastavak a közegészségügy szolgálatában. I. l. XI. évf. 1909/10. 2. sz. 9—10. 3. sz. p. 17—19.
216. — A halhús jelentősége a közéletmezésben I. l. XI. évf. 1909/10. 4. sz. II. 6. sz. 43—44; 7. sz. 51—52.
217. — A szulfitecellulózgyári szennyvizek értékesítése. I. l. XI. évf. 1909/10. 8. sz. p. 61—63.
218. — A halkonzervgyártás. I. l. XI. évf. 1909/10. 17. sz. 133—134.
219. — Új módszerek ipari szennyvizek tisztítására. I. l. XI. 1909/10. 23. sz. p. 179—181; 24. sz. p. 186—188.
220. *Halmi Gyula és Lindmeyer Antal*: A „Solution“ svájczí akváriumlevegőzőkészülék. I. l. XI. évf. 1909/10. 19. sz. 147—148.
221. *Halmi Gyula*: A turfa alkalmazhatósága biológiai szennyvíztisztító telepeknél. I. l. XII. évf. 1910/11. 5. sz. 38—39.; 6. sz. 47—47.
222. — Ipari szennyvizek tisztítása. I. l. XII. évf. 1910/11.; 8. sz. p. 59—60.
223. — A szulfitecellulózgyári szennyvizek értékesítése. I. l. XII. évf. 1910/11.; 17. sz. p. 133—134.
224. — A halászat és a szennyvíz tisztítása a drezdai nemzetközi egészségügyi kiállításon. I. l. XIII. évf. 1911/12. p. 124—126.
225. — A Vágfolyó veszedelme. I. l. XIII. évf. 20. sz. p. 185—187.; 21. sz. p. 193—194.
226. — A hűtéssel vagy fagyasztással való konzerválás hatása a halhús minőségére. I. l. XIII. évf. 1911/12. 29. sz. p. 276—278.
227. — A halkonzervek megrongálása és ennek veszedelme. I. l. XIV. évfolyam. 8. sz. p. 88—89.
228. — A festett szennyvizek tisztítása, illetőleg színtelenítése. I. l. XIV. évf. 1913.; 11. sz. p. 120—122.
229. — A szulfitecellulózgyári szennylúgok ártalmatlanná tétele, tüzelőanyaggá való feldolgozás útján. I. l. XIV. évf. 1913.; 16. sz. p. 179—180.
230. — Városi csatornaszennyvizek megtisztítása halastavakban. I. l. XV. évf. 1914. 13. sz. p. 147—149.; 14. sz. p. 159—161.
231. *Haller Béla dr.*: Über das Centralnervensystem ins besondere über das Rückenmark von Orthogoriscus mola. Morphol. Jahrb. XVII. 1891. p. 198—270. I.
232. — Untersuchungen über das Rückenmark der Teleostier. I. m. XXIII. 1895. p. 21—122.
233. — Über den Nervensystem bei den Knochenfischen. Verhandlungen d. Zool. Ges. V. Vent. 1895. p. 55—61.
234. — Bemerkungen zu Professor von Gehuchten's Kritik über meine Arbeit: Untersuchungen über das Rückenmark der Teleostier. Zoolog. Anzeiger. XIX. 1896. p. 245—249.
235. — Der Ursprung der Vagusgruppe bei den Teleostiern. Festschrift Gegenbauer. Leipzig, 1897.; 3. köt. p. 45—101.
236. *Hanák Ker. János*: A természetrajz elemei. III. jav. és bőv. kiadás. Pesten, 1853.
237. *Hanus István*: Halvándorlás. Halászat. II. évf. 1900. p. 26—29.
238. *Haring Vilmos*: Naphal a Dunában. Halászat. XIII. évf. 1911/12. 28. sz. p. 127.
239. *Hauer Franz dr.*: Allgemeiner Führer durch das k. k. naturhistorische Hofmuseum. Wien, 1896. p. 266—267. (Folyt. köv.)

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

Az Országos Halászati Egyesület Budapesten 1916. márczius hó 21-én választmányi ülést tartott báró *Inkey Pál* elnöke alatt.

Jelen voltak: Landgraf János alelnök, Bariss Gyula, Kuttner Kálmán, Répássy Miklós ügyvezető titkár, Scheiber József, Simonffy Gyula, Végh János másodtitkár-jegyző és Zimmer Ferencz. Távolmaradásukat kimentették: Corhus Béla, dr. Goszthony Mihály, Metzli Camil, Purgly Pál és Valasek Ferencz.

1. A tárgysorozat első pontja volt a földművelésügyi miniszter 50291/1916. II. B—2. sz. leirata a *halászati szakelőadások* költségeinek megtérítése tárgyában, mely szerint állami közegek igénybevétele esetén az utazási költségeket tárcazája terhére elvállalja és az ezentúl terjedő segélyezést a célba vett tevékenységre vonatkozó részletes munkaprogramm előterjesztésétől teszi függővé. A választmány örömmel vette tudomásul.

2. Olvastatott az 50380/1916. II. B—2. sz. F. M. leirat a főként halivadéketetésre már korábban engedélyezett 500 métermázsas *malomhulladék aránylagos szétosztása* ügyében, illetőleg tárgyalattak a nagyobb tógazdák részéről beérkezett írásbeli igénybejelentések. Miután a fenti miniszteri rendelet a „Halászat” cz. szaklapban már közölve volt és a nagyobb haltenyésztők figyelme erre még külön is felhivatott, miután továbbá az elnök a Korpaközpont igazgatójától nyert szóbeli értesülése szerint a jelzett mennyiségű *konkolyos bükköny* már rendelkezésre áll, beható eszmecsere után a már előrehaladott tavaszi időszakra való tekintettel a dolog sürgőssége miatt elhatározták, hogy a kérvényeknek a földművelésügyi miniszterhez leendő felterjesztése mellett javasolni fogják az összesen 3300 kat. holdnyi vízterülettel érdekelt igénybejelentő tógazdák között a *vízterületük arányában* való mielőbbi szétosztását.

A fentiekkel összefüggésben *Landgraf János* a tógazdák tájékoztatására bejelenti, hogy egy német vállalkozó a földművelésügyi minisztérium figyelmébe ajánlotta a *garnela* nevezetű *tengeri rákot*, mely a külföldi tapasztalatok szerint állítólag halivadéketetésre nagyon alkalmas volna és pedig kukoricacsutkával összeőrölve. Métermázsánként 70 márka árat kérnek érte; mint-hogy azonban ez a haltakarmány nálunk még kipróbálva nincs és különben is nagyon drága, ezért a kellő óvatosság az esetleges vásárlásoknál ajánlatos; vásárlás esetén külön behozatali engedély előzetes megszerzése szükséges.

Elnök ugyancsak a tógazdák tájékoztatására említi, hogy ajánlottak egy különleges őrlési malomterméket, a vörös színéről *vérlisztnak* nevezett *korpafélét* is haletetés céljára métermázsánként körülbelül 40—45 K árért. Tápértéke azonban még ismeretlen. Bejelentette továbbá azt is, hogy *melászból* és *olajpogácsából* szintén van készlet, a minek a tógazdák az eddigi gyakorlati tapasztalatok szerint is jó hasznát vehetnék.

Répassy Miklós megemlítette, hogy a fővárosi vágóhídi hulladékból termelt vérliszt 31·50 koronáért kelt el nyilvános árverésen. Ezzel szemben a fennebb ismertetett növényi eredetű vörös korpafélét túlságosan drágának tartja, mert a tápértéke bizonyosan alatta marad az állati eredetű igazi vérlisztnak.

Továbbá megemlítette, hogy az esetleg hibássá vált s így *felszabaduló kukoricakészleteket* is fel lehetne haltakarmányul használni. *Elnök* erre vonatkozóan bejelentette, hogy a Haditermény Részvénytársaságtól szerzett értesülése szerint romlatlan áru felszabadulására egyelőre nincsen semmi kilátás. Ha azonban romlott minőségű (defekt) kukoricza időről-időre fel is szabadulna, ez a piacon mindenkor szabad eladás tárgya. Az érdeklődők tehát közvetlenül a részvénytársaságnál szerezhetnek tájékoztatást az esetleges készletekről és a megszerzés feltételeiről. Ezzel összefüggésben mindenestre kívánatos volna, hogy legalább a nagyobb tógazdák bejelentésük nyilvántartás céljából az egyesület titkárságánál a defektárúkból igényelt mennyiségeket, hogy ennek alapján a beszerzés lehetőségéről, amennyi-

ben az az egyesület tudomására jut, esetről-esetre értesíthetők legyenek.

A választmány a nyújtott felvilágosításokat köszönettel vette tudomásul és megfelelő tudósításoknak a „Halászat”-ban való leközlését határozta el.

3. *A halrajzi viszonyok felderítése tárgyában Répassy Miklós* ismerteti a kiküldött bizottság előkészítő megállapodásait, melyek szerint mindenekelőtt felhívás volna intézendő az összes halászati társulatokhoz és horgász-egyesületekhez anyagi és erkölcsi támogatás iránt; továbbá beadvány volna intézendő a földművelésügyi minisztériumhoz, hogy hatalmas szervezetével ugyancsak segítségére legyen az egyesület közgazdasági szempontból is nagyjelentőségű vállalkozásának; úgyszintén felkérendők volnának a Kir. Magyar Természettudományi Társulat és a Nemzeti Múzeum is megfelelő támogatás nyújtása iránt ebben a tudományos szempontból is nagyon fontos kérdésben.

A választmány helyesli a szándékot és annak végrehajtására az elnökséget felhatalmazza.

4. *A külföldön beszerezhető hal- és húsliszt behozatali tilalmának felfüggesztése*, illetőleg ennek kieszközlése tárgyában a titkárság ismertette az *Österreichische Fischerei Gesellschaft (Wien)* és a *budweissi Landes-Fischereiverein* válaszait a hozzájuk intézett megkeresésekre, melyek szerint a behozatali tilalom felfüggesztése iránt az osztrák kormányhoz ők is felterjesztést intéztek. Az *Österreichische Fischerei Gesellschaft* egyúttal kérdést intézett a budapesti *halpiaczi hivatalos árújegyzések* megszerzhetése iránt. Jelzi továbbá, hogy a *Németországból való hálóbéhozatali tilalom felfüggesztése* iránt előterjesztést szándékozik tenni az osztrák kormánynál s kéri, hogy egyesületünk is foglaljon állást ez ügyben.

Ezzel összefüggésben a titkárság bejelentette, hogy a vásárcsarnoki igazgatóságot már megkereste a hivatalos vásárcsarnoki értesítőből mutatványszám küldése és az előfizetési feltételeknek az osztrák egyesülettel való mielőbbi közlése iránt. Időközben kérdést intézett Csusner János nagybecskereki és Hirschfeld Ármin debreczeni hálókötélgyárosokhoz gyári berendezésük és üzemüknek teljesítő képessége tárgyában. Az első németországi illetőségű művezetőjének hadbavonulása és saját betegsége miatt üzemét még a múlt évi augusztus havában beszüntette, a második, egy a „Halászat”-ban leközlendő hirdetéssel felelt.

Beható tárgyalás után a választmány elhatározta, hogy az *Österreichische Fischerei Gesellschaft* a fentiekrol tájékoztatja azzal, hogy mindenekelőtt a magyar gyárak megfelelő üzembe helyezésének lehetőségét igyekszik elérni; de ha ezirányú törekvése eredménytelen maradna, úgy kész a maga részéről is a német hálókiviteli tilalom felfüggesztését kérelmezni.

5. *A titkárság bejelentései*: A bécsi Hammerschmidt halkereskedő cég az egyesülethez fordult a magyarországi haltermelők címjegyzékéért, a mire rövid úton már megfelelő választ is kapott. Új alapító tagul jelentkeztek: Br. Inkey Pál (Iharos), Somssich Miklós (Somogy-sárd) és Tóth Kálmán (Pécel); rendes tagul: Schmeiringen József (Tolna). Elhunyt: Báró Blomberg Lajos gárdánfalvi lakos, régi egyesületi tag. Az egyesületi módosított alapszabályok a jóváhagyásra vonatkozó beadvánnyal együtt a Földművelésügyi Miniszterhez e napokban fel fognak terjesztetni. Az A. F. Kölz drezdai mótöracsónakgyár egy 11,000 koronáért eladó 25 lóerejű használt csónakot ajánl alkalmi vételre.

A választmány a bejelentéseket tudomásul vette.

6. Szóba került az Ost. Fischerei-Zeitung-ban megjelent tudósítás a *Németországgal való gazdasági viszony megvitatása* tárgyában április 8-ikára összehívott ankétról. *Landgraf János* és *Zimmer Ferencz* hozzászólása után a választmány arra az álláspontra helyezkedett, hogy a jelenlegi viszonyok megváltozása nem kívánatos és nem is valószínű, de azért az eseményeket figyelemmel fogja kísérni.

7. Felmerült az *egyesületi jelvény* megállapításának eszméje is, a miről a választmány gondoskodni fog, de ehhez megfelelő minták beszerzése szükséges.

8. Az indítványokra térve át *báró Inkey Pál* bejelenti, hogy a háborús viszonyok között a Balaton őrizete és a halászerületeken az *orvhalászat elleni védekezés* szinte leküzdhetetlen nehézségekbe ütközik, a mi a vagyon-és közbiztonságnak is óriási kárára van. Indítványozza tehát, hogy az egyesület a földművelésügyi és az igazságügyi minisztériumokhoz beadványokat intézzen a *halorzás súlyosabb minősítése és szigorúbb büntetése* tárgyában, mert az állapotok az egész országban annyira romlottak, hogy azokon javítani közérdekből sürgős szükség.

Ezzel összefüggésben javasolja, hogy intéztessék a Vadászati Védegyletnek is megkeresés a kihágások súlyosabb elbírálására irányuló hasonló mozgalom megindítása tárgyában.

A választmány többek hozzászólása után egyhangú helyesléssel elfogadta az indítványt.

9. *Zimmer Ferencz* a dunamenti halászok felkérésére, a *halászati tilalmi időszak felfüggesztése* ügyében óhajtott felvilágosítást nyerni, hogy e tekintetben az egyesület nem tehetne-e valamit?

Landgraf János és *Répássy Miklós* hozzászólása után az a határozott vélemény alakult ki, hogy általános tapasztalat szerint a tilalom felfüggesztését a zavaros háborús helyzetre való tekintettel csak a halászbérlők óhajtják, de a jogtulajdonosok mindenütt ellenzik, hiszen ezek érdekeit sértené igen károsan, mert a természetes ivarzás zavartalan lefolyása s abban az időben a halak védelme elengedhetlen és nem pótolható feltétele a nyílt folyami halászat fenntartásának.

Az egyesület tehát semmiesetre sem teheti magáévá a *tilalom időleges felfüggesztése* iránti kívánságot, mert az a közérdeket és a meglevő törvényes intézkedéseket érinti, de amellet fontos magánjogi kérdés is.

Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért.

(—gh.)

A Marosvizi halászati társulat f. évi február hó 26-án tartotta rendes évi közgyűlését Aradon, gróf *Zselénski Róbert* elnökle alatt. *Hann Alajos* igazgató jelentése szerint a társulat az elmúlt évben is, habár kisebb személyzettel, őriztette a társulati vizeket; az orvhalászok száma, valószínűleg a háború folytán kisebbedett. A társulat vízszakaszán 4 vidrát lőttek le és ennek fejében 100 korona lődíjat kifizettek. A földművelési kormány 1914. évben 1.800,000 drb, 1915. évben 100,000 darab fogassüllőikrát adományozott a társulatlak, melyek jó sikerrel keltek ki. Ezenkívül kapott a társulat 4 pár tenyészpontyot és 500 drb tenyészrákot, mely utóbbiakat a mortareczi holtágban bocsátottak ki. Megállapítható, hogy a társulati vizekben a süllő szépen szaporodik. Javasolja továbbá, hogy a társulat kérje fel a földművelési minisztériumot, tegyen kísérletet az aradi városi szennyvizekkel táplálandó halasgazdaság létesítésére. Bejelenti, hogy az ármentesítő társulatokhoz fordult az iránt, hogy a társulatok kubikgödreit a folyó medrével összekössék. Csak a Felsőtorontáli ármente-

sítő társulat nyilatkozott késznek erre, ha a halászati társulat a költségeket fedezi. Ez azonban a társulat anyagi erejét messze felülmulná, egyelőre kénytelen a halászat érdekeit annyira sértő állapotot tűrni. A társulati számadások szerint a társulat bevétele 3396·39 K, kiadása 678·56 K volt; a társulat követelése: 2465·12 K, terhe pedig 3847·68 K, úgy hogy a tiszta vagyon 33767·98 K. A jövő évi költségeket 5780 K bevétellel és 1700 K kiadással állapították meg. Bejelenti az igazgató végül, hogy a társulati vízterület bérszerződése lejárván, a társulat azt az eddigi 20 szakaszban az eddigi 4144 koronával szemben 3868 koronáért újra bérbeadta. A tisztújítás során elnökké: gróf *Zselénski Róbert* b. t. t., alelnökké: *Csernovits Diodor* és gróf *Hunyady Károly*, igazgatóvá pedig: *Hann Alajos* újra megválasztották. Ezenkívül újra választották a 15 tagból álló választmányt.

A Peres-zugi halászati társulat március hó 3-án tartotta évi rendes közgyűlését Mezőtúron *Gyalog János* elnökle alatt. Az elmúlt évi számadások szerint a társulatnak 5671·32 korona bevétellel szemben 2478·23 korona kiadás merült fel. A társulat tiszta vagyona 3193·09 K. Tekintettel arra, hogy a társulat vízterületének haszonbérlete f. év december 31-én lejár, a közgyűlés megbízza az elnököt, hogy az árverés határnapját szeptember hó első felére tűzze ki s az arra vonatkozó hirdetményt több környéki helyi lapban tegye közzé.

A közgyűlés meghatalmazza továbbá az elnököt, hogy miután az Ivánfenéki ármentesítő és lecsapoló társulattal a holtági birtokosok szolgálmi kártalanítási ügyében egyezsége jutni nem tudtak, a kártérítési pört a nevezett társulat ellen megindítsa.

A Csongrád-szegedi halászati társulat f. évi március 10-én tartotta évi rendes közgyűlését Szegeden dr. *Mátéffy Ferencz* elnökletével.

A közgyűlés legfőbb tárgya az új bérlővel való jogviszony rendezése volt, a ki a bérlétszerződések megszüntetését kérte. A közgyűlés mérlegelve a fennforgó viszonyokat, mert biztosítva látja, hogy új bérletek, legalább is az eddigi feltételekkel köthetők, a bérszerződések megszüntetésébe az óvadék felhasználásával s a társulat minden jogának fentartásával, beleegyezett. Intézkedtek a tilalmi időben való ellenőrzésről, a csendőrség, pénzügyőrség s a gátörök útján.

Az 1915. év bevétele 2066 K 11 f.-t, kiadása pedig 1320 K 17 f.-t tett ki; pénztári maradvány 745 K 94 f. A társulat vagyona értékekben 7043 K 10 f.

Az 1916. évi költségelőirányzatot 2018 K 52 f.-ben állapították meg. Fedezetkép a vízbirtok után kat. holdanként 30 fillér hozzájárulást vetettek ki.

A társulat vízterülete (4075 K hold); évi bére 9480 K.

VEGYESEK.

Általános tilalom kezdődik f. évi április hó 10-vel az alsóbb szintájú halasvizeinken; a tilalom 2 hónapig, vagyis június 10-ig tart. Ez alatt a halászat bárkinek, bármiféle eszközzel tilos. Most még sokkal inkább, mint valaha, szükség van rá, hogy a halak ívási időszakában azokat kellő védelemben részesítsük s a nyílt folyóvizekben semmivel sem pótolható természetes szaporodás zavartalan lefolyását biztosítsuk. Bizonyára belátják ezt a legközvetlenebbül érdekelték: a halászbérlők is, a kik részéről különben ez idén már csak igen szórványosan hallatszott az óhaj a tilalom felfüggesztése iránt nyílt folyóvizeken, a mit egyébként a törvény sem enged meg.

A Balaton nagyarányú pontybehálása az új üzemterv rendelkezései szerint e tavasszal megkezdődött. F. évi márczius 26-án és 28-án két szállítmány ivadék érkezett Siófok, illetőleg Fonyód állomásokra. Az egyik 50 q, átlag 0.45 kg. súlyú kétnyaras ivadék volt a zsigerpusztai (Pest m.) tógazdaságból, a másik 33 q átlag 0.26 kg. súlyú ugyancsak kétnyaras ivadékszállítmány, az iharosi és pogányszentpéteri — mindkettő Somogy megye — tógazdaságokból jött.

A szállítás Zimmer Ferencz cs. és kir. udvari szállító speciálkocsijában történt s eltekintve — némi vasúti késedelemről — minden baj nélkül. A halak épen és egészségesen kerültek a Balaton zalamegyei partjain a vízbe.

Mind a három tógazdaság, a honnan a halak származnak, elismert jó minőségű anyaggal dolgozik s így remélhető, hogy a közel 30,000 drb kétéves hal, a melynek nagyrésze egy év múlva már szaporítani is fog, a Balaton halmennyiségét jelentős mértékben fogja gazdagítani s a szép víz jobb kihasználásának lehetőségét a fogási statisztika mihamarabb igazolja majd.

Adatok a sporthorgászat terjedéséhez. Részletesen ismertettük lapunknak múltévi 20. és 21-ik számában a Liptói vágvizi felső halászati társulatnak az üzemtervét, mint első azok közül, a melyek a halászatot kifejezetten sporthorgászattal akarják hasznosítani. Említve volt, hogy a nevezett társulat a Vág folyónak Liptóújtúrától felfelé eső szakaszát s az abba torkoló összes mellékágakat öleli fel, számszerint 35 patakot együtt 348 km. hosszban és 632 kat. holdra rúgó kiterjedésben. Eme pisztrángos vizeket a társulat 14 bérleti szakaszra osztotta s közülök 12-t márczius 4-én tartott nyilvános árverésen adott bérbe. Az árverés iránt még a megye határán túl is igen nagy érdeklődés mutatkozott, úgyannyira, hogy a szomszédos szepesmegyei sportkörökön kívül még a sárosiak és az abaújiak is erősen képviselve voltak. Elértek pedig 4350 K évi hasznóbért, a mi az előzőleg fizetettel: 2220 K-val szemben, 200% áremelkedésnek felel meg.

Az árverezett vizek legnagyobb részét két alkalmi társaság vette bérbe, a végből, hogy mint sportegyesület folytassa ott tevékenységét. Közülök az egyik alapszabályait már fel is terjesztette jóváhagyásra. Szerintünk az érdeklődést nagyon is természetesen és megokoltan látjuk, mert nemcsak elsőrendű pisztrángos vizekről van szó, hanem olyan társulatról is, a hol a vezetők áthatva az általuk szolgált ügynek közérdekű és hasznos voltáról, okszerű gazdálkodással iparkodnak vizeik halászati értékét fokozni és maradandóvá tenni. Számítunk rá, hogy az ő példájuk nyomán, a Felvidék egyéb vizei is mihamarabb hasonló művelés és kihasználás alá kerülnek.

A Velencei tóba f. évi márczius hó 13-án került bele az üzemterv szerint megállapított 20,000 drb egynyaras pontyivadék. A halak Szlavóniából jöttek, a nasici tógazdaság elismert kiűnő minőségű anyagából származnak. Szállításuk minden baj nélkül esett meg; útközben egyetlen darab sem pusztult el közülök s teljesen épen kerültek az országos halászati felügyelőség és a Velencei tavi halászati társulat kiküldöttjeinek jelenlétében a tóba.

A városligeti tó halászási jogát, a mint a napilapok írták, a főváros 1916. május 1-től számított 6 évre f. évi április hó 8-án d. e. 11 óráig való határidővel nyilvános írásbeli versenytárgyaláson adja bérbe. Az ajánlatokat a tanácsi XVI. (városgazdasági) ügyosztály vezelőjének vagy megbízottjainak kezébe kell beadni. Az ajánlatot postán beküldeni, vagy távirati úton ajánlatot tenni, nem lehet. Az ajánlati feltételek és az ajánlati minta a városgazdasági ügyosztályban a hivatalos órák alatt megtekinthetők, illetőleg ott megszerezhetők.

Muraközi potykák. Ezeket a fajta halakat eddig még nem ismertük. Most fedezték fel az alsziszigeti halászok. Az ottani holtágba tógazdaságból származó nemes pontyivadékot vittek be, a mely szépen meg is nőtt. A halász persze rögtön megismeri a szép formás fajtát s meg is különbözteti a sodrófaalakú, hosszú, nagyfejű vad pontytól, mondván, hogy ezek „muraközi potykák”. Meg is okolják, hogy miért muraköziek. Mert épp olyan széles, göm-

bölyű hátuk van, mint a muraközi lovaknak. A találó eszmetársításra pedig bőven van most alkalom, mert nagyjából csak ezek a lovak maradtak itthon, éppen széles hátuk miatt nem nagyon lévén alkalmasok a huszárok alá.

Ehhez hasonlóan különben a somogy megyei tógazdaságokban a tükörös pontyokat „siementali”-aknak minősítik!

A porosz halászati törvényjavaslatot a porosz felsőház is tárgyalta már f. évi február hó 25-én. A törvényjavaslaton itt-ott változtattak is. A változtatások csak részben elégítik ki a halászok kívánságait, sőt különösen a vízszennyezésekre vonatkozó megállapításokat alapos aggodalommal fogadják az érdekelt körök.

Az alsóház ezekkel a változtatásokkal egyelőre bizottság elé utalta a javaslatot; további változtatások a törvényjavaslat szövegén azonban már nem igen valószínűek.

A leölt pisztráng szállítására a németek inkább ajánlják a faanyagból készült kéregpapirost, illetőleg az abból csinált dobozokat, mint a faládikákat. A kéregpapíros ugyanis rosszabb hővezető, mint a fa. Aztán kéregpapirosból igen könnyen csinálhat mindenki maga is megfelelő nagyságú dobozt. A kéreglapra felrajzolja a doboz „hálózatát”, hosszoldalát, fenekét, másik hosszoldalát és fedelét s mindenik végébe a keskeny oldallapokat, nem feledkezve meg megfelelő szélekről, a melyeknél fogja majd a lapokat összehessen fűzni, illetőleg a fedelet is rá lehessen az egészre hajlítani. A felrajzolt hálón egyes vonalakat félig vágunk be, egyeseket pedig egészen átvágunk aszerint, a mint a lapok összehajlítodnak. Az összefűzésre legegyszerűbb drótot használni; a lyukat árral fűrtjük a papirosba. A dobozt természetesen ki kell pergamentpapirossal bélelni s úgy rakni be a pisztrángot.

Budapesti halpiac. A bőjt ellenére is, a halüzlet lanyha és ha a katonaság nem lépett volna fel eddig is, mint erős halfogyasztó, nem kis mennyiség tenyésztett hal maradt volna eladatlan. Így azonban most már csak a maradékok gyorsabb átvételét sürgetik a tenyésztők, mivel a betelelt halak a beállt melegebb időjárás mellett nagyobb mértékben vesztenek súlyokból. E maradékok sűrűbb átvételének némi árútorlódás a következménye a piacon.

Most folyik tenyészanyagban is a legélénkebb vásár és az előbb beszerzett tenyészhalak szállítása és kihelyezése is most van folyamatban. Ebben való készletek nagyjában fedezték a szükségletet; az árak azonban eddig nem tapasztalt magasak.

A hígvízi halászat kevés árút juttat a piacunkra, ennek okai a hallatlan magas vidéki munkabérek, a még mindig magas vízállások és nem utolsó sorban a jég hiánya. Ez utóbbi oknál fogva igen sok árú kerül fel romlott állapotban, a mi a mai élelmiszerhiány mellett, igazán vétekszámba megy! Ez a jégtelen helyzet ez irányban egész nyáron fogja éreztetni káros hatását.

Mint érdekes jelenséget felemlíttem, hogy Németország városaiban általános a panasz édesvízi halak hiánya miatt. Ennek oka, hogy ott a halak árát országosan maximálták, a minek következtében úgy a termelő, mint a halász, ott helyben adja el árúját, nem lévén reáutalva — jobb árak reményében — halát városokba szállítani és ott helyben is elég kapós a portékája.

Most már húsvétig a halfogyasztás emelkedése várható; azon túl a halfogyasztás megcsappan; élő halban pedig ez az időpont az idény végét jelenti.

A budapesti piac halárai nagyban:

Kecsege nagyság szerint	8:—10:— K
Süllő, nagy	8:—12:— "
" , közép	6:—8:— "
" , apró	3:20—5:— "
Ponty, élő, nagy	3:40—3:60 "
" " , közép	3:—3:20 "
" " , apró	2:40—3:— "

Ponty, jegelt	2:20—3—	K
Harcsa, vágó	10—12—	"
" , közép	5—6—	"
Csuka, élő	3:20—4:80	"
" , jegelt	2:40—3:20	"
Czompó	2—2:40	"
Kárász	1:60—2—	"

C.

Hivatalos árjegyzés.

Budapest székesfőváros vásárcsarnokaiban és nyílt piacain 1916. márczius 13. és 27. között.

Áringadozások kilogrammonként fillérben.

	Kicsinyben		
	Nagyban	a vásár- csarnokban	a nyílt piacokon
a) Édesvízi élő hal.			
Ponty, nagy	340—360	400—460	} 260—400
" kicsiny	320—330	360—400	
Harcsa, nagy	—	1000—1000	} 500—800
" kicsiny	—	700—800	
Csuka, nagy	—	500—600	} 280—500
" kicsiny	300—440	400—500	
Fogassüllő, dunai	—	—	—
Kárász	—	260—320	200—320
Czompó	320—330	340—400	230—360
Márna	—	—	300—360
Keszeg	—	—	160—280
Pisztráng	—	2000—2000	—
Kecsege, nagy	—	—	—
" kicsiny	—	—	—
Apró, kevert hal	—	—	160—200

b) Édesvízi jegelt (nem élő).	Nagyban	Kicsinyben	
		a vásár- csarnokban	a nyílt piacokon
Ponty, nagy	280—300	320—380	} 200—360
" kicsiny	200—240	260—320	
Harcsa, nagy	—	600—1200	} 300—540
" kicsiny	—	380—600	
Csuka, nagy	280—320	380—500	} 200—400
" kicsiny	200—270	280—360	
Fogassüllő, orosz	—	—	—
" dunai	400—800	500—1000	} 340—900
" balatoni, nagy	—	1400—1400	
" " kicsiny	—	760—900	—
Kárász	—	200—200	160—240
Czompó	—	380—380	—
Márna	—	—	—
Keszeg	—	220—300	100—200
Kecsege, nagy	—	1600—1600	—
" kicsiny	—	900—1200	—
Sőreg	—	—	—
Tok	—	—	—
Viza	—	—	—
Apró, kevert hal	—	220—220	100—200
c) Rák.			
Folyami rák, nagy 1 db.	—	80—80	—
" " kicsiny "	—	40—40	—

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

L. S. Szabadka. Sajnálattal olvastuk panaszos levelüket. Össze-
gyűjtjük ezeket az adatokat.

HIRSCHFELD ÁRMIN

hálókötő gyáros, DEBRECZEN,

készít:

halászati czélokra hálósöveteket,
vadbefogó hálókat és szállít:
a halászati felszerelésekhez szük-
séges háló-, kötél- és zsineg-
anyagokat

Tessék árajánlatot kérni.

PONTYIVADÉK ELADÓ

5—7 dekás pikkelyes és tükrös,
mintegy 200 q, kitünően fejlett.

Haltenyésztő Részvénytársaság,

Budapest, V. kerület, Béla-utca 8. sz.

Telefon: 79—46.

Telefon: 79—46.

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek több ezer métermázsza élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, cs. és kir. udvari szállító BUDAPEST, Központi vásárcsarnok. Telefon: 61—24.

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélcím: Tógazdaság Sárd.

Sürgőnyczím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

ősz és tavasz szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingau pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründi 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoi), aranyorfiát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.